

Innovatie – en subsidienieuws vanuit de Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen – juni 2016

Nieuwsbrief¹ vanuit de Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen over de mogelijkheden voor ondersteuning van kennis- en innovatieprojecten via internationale, nationale en regionale subsidie programma's.

Inhoudsopgave

Europa

Europese Unie zet in op innovatie	3
Horizon 2020 Information Day: Climate Action, Environment, Resource Efficiency & Raw Materials 14 September 2016, Brussels	4
InfoWeek on calls in 2017 for Societal Challenge 2 from 27 to 29 June 2016	4
Horizon 2020 Information Day: Climate Action, Environment, Resource Efficiency & Raw Materials 14 September 2016, Brussels (9 May 2016)	5
EIP-AGRI Brochure on Thematic Networks under Horizon 2020	6
OECD: CRP 'Co-operative Research Programme on Biological Resource Management for Sustainable Agricultural System'	7

Nationaal

RVO projecten vindbaar op website	8
Honoreringen Open Technologieprogramma	8
Informatiebijeenkomsten Subsidieregeling Partners voor Water	8
Open Mind 2016	9
Investeringen in 'groene' start-ups zijn booming: 'Het is wachten op de Tesla's van de agrifood'	9
Conferentie 'Maatschappelijk Verantwoord Innoveren' 10 juni te Amsterdam	11
Nationale informatie bijeenkomst Biobased Industries Joint Undertaking (BBI-JU)	11

Regionaal

GS: € 15 miljoen voor proeftuinen duurzame landbouw Zuid-Holland	13
Pact van Amsterdam: volgende stap voor Urban Agenda	14

¹ Berichtgeving is mede gebaseerd op de Subsidie- en innovatienieuwsbrief van de International helpdesk van Wageningen International.

7th European Summit of Regions and Cities, Bratislava, Slovakia, 8-9 July 2016	15
Dutch Agri Food Week van 12 tot 25 oktober 2016	15
Ondernemers aan de slag met innovaties dankzij Europese bijdrage (19 mei 2016)	16

EUROPA

De Europese commissie (EC) heeft een EU-strategie 2020 geformuleerd met 3 prioriteiten (*smart growth, sustainable growth, inclusive growth*) met 5 ambitieuze doelen (werkgelegenheid, innovatie, onderwijs, sociale cohesie, energie/klimaat) en 7 *flagship initiatives*, waaronder de Innovation Union. Met Innovation Union beoogt de EU om van Europa een wereldspeler te maken op gebied van wetenschap, de wijze van samenwerking tussen publieke en private partijen revolutionair te veranderen, en knelpunten weg te nemen zodat ideeën sneller hun weg vinden naar de markt.

H2020 is het financiële instrument van de Innovation Union, een instrument voor groei en banen. Dus niet alleen meer gericht op onderzoek, maar ook koppeling aan innovatie met een focus op de maatschappelijke uitdagingen waar de EU voor staat. H2020 is hét Europese programma voor onderzoek & innovatie. Programmering vindt centraal plaats door Brussel. Binnen Europa wordt in toenemende mate (op vrijwillige basis) nationale onderzoeksprogramma's op elkaar afgestemd in gezamenlijke Joint Programming Initiatives (**JPI**) en via European Research Activities netwerken (**ERA netten**).

Daarnaast zijn er de zogenaamde Structuur- en investeringsfondsen waarbij programmering decentraal plaatsvindt door de lidstaten. Voor T&U zijn relevant: Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (**EFRO**) en Interregionale samenwerking tussen lidstaten (**INTERREG**).

Europese Unie zet in op innovatie

Bron: Website Europa.nu

Regels mogen innovatie nooit in de weg zitten. Europese beleidsmakers moeten beter toetsen of regelgeving geen belemmering vormt voor vernieuwende producten en diensten.

De Europese ministers voor concurrentiekracht stemden vrijdag in met dit zogenoemde innovatieprincipe. Zij hopen dat betere en slimmere regelgeving investeerders lokt en het vestigingsklimaat verbetert.

Overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen gaan kijken hoe obstakels voor innovatie in de Europese wetgeving kunnen worden weggenomen. Dit begint met een proef met kleine bedrijven die vernieuwende ideeën hebben op het gebied van duurzaamheid en recycling.

Vicevoorzitter van de Europese Commissie Frans Timmermans, verantwoordelijk voor betere regelgeving, kondigde deze „Innovation Deals“ donderdag aan, geïnspireerd op de Nederlandse praktijk. Hij wees op het belang van het schrappen van onnodige regelgeving die innovatieve bedrijven afschrikt. Europese vakbonden zijn kritisch over de nadruk op innovatie. Zij vrezen dat dit ten koste gaat van normen op het gebied van veiligheid, gezondheid en milieu.

H2020

H2020 is hét Europese programma voor onderzoek & innovatie.

H2020 heeft drie pijlers:

- **Excellent Science** met grensverleggend onderzoek en diverse opleidingsmogelijkheden voor wetenschappers (beurzen, uitwisseling, opleiden PhDs);
- Competitive Industries** met multidisciplinair, toegepast onderzoek in internationale consortia en specifieke regelingen voor MBK (SME);
- Societal Challenges** met multidisciplinair, toegepast onderzoek in internationale consortia gericht op maatschappelijke agenda.

Horizon 2020 Information Day: Climate Action, Environment, Resource Efficiency & Raw Materials 14 September 2016, Brussels

The European Commission is organising an Information Day to present the 2017 calls for proposals of Horizon 2020's Societal Challenge 5 "Climate Action, Environment, Resource Efficiency and Raw Materials".

Representatives of the research community, business, and public authorities are invited to join the event on Wednesday, 14 September 2016 in the European Commission's Charlemagne building.

Further information (registration from July): <https://ec.europa.eu/easme/en/horizon-2020-information-day-climate-action-environment-resource-efficiency-raw-materials>

InfoWeek on calls in 2017 for Societal Challenge 2 from 27 to 29 June 2016

Source: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/news/infoweek-calls-2017-societal-challenge-2>

Participate in the Brussels Info Week on Horizon 2020 Societal challenge 2 calls for 2017 which will take place on 27-29 June 2016 in the Charlemagne building, Rue de la loi 170, Brussels. Learn about the calls and topics, update yourselves on relevant past research outcomes and meet partners in the brokerage event.

The InfoWeek on calls in 2017 for Societal Challenge 2

http://ec.europa.eu/rea/about_us/events/societal_challenge2_info_day_event_2016_en.htm , "Food security, sustainable agriculture and forestry, maritime and martime inland water research and bio-economy", will include the following events:

- 27/06 - Dissemination event - The event will show case results of interesting and successful FP7 and Horizon 2020 projects which can be inspirational for calls open in 2017. Registration is now open https://scic.ec.europa.eu/fmi/ezreg/SC2_2016/start and will closed on 10th June or earlier if full capacity is reached.
- 28/06 - Morning - Infoday on SC2 calls 2017 - Practical information to build successful proposals and interactive presentation of topics. Possibility to ask questions on topics will be offered once registration is confirmed. Registration is now open https://scic.ec.europa.eu/fmi/ezreg/SC2_2016/start and will close on 10th June or earlier if full capacity is reached.
- 28/06 - Afternoon - Brokerage event - The brokerage event is organised by the BIOHORIZON project. Registration is now open <https://www.b2match.eu/foodbrokerage2016> and will close on 6th June.
- 29/06 - Coordinators day - Coordinators of projects selected from the 2015 calls are invited to take part to learn how to run their project successfully. Invitation and further information will be sent by email.

See here http://ec.europa.eu/newsroom/horizon2020/document.cfm?doc_id=14719 a schematic representation of the week.

More Information

- All the events are free of charge
- See here

http://ec.europa.eu/rea/pdf/sc2_info_week_on_27_29_june_2016/draft_agenda_dissemination_sc2.pdf the draft agenda of the dissemination event 27/06

- See here

http://ec.europa.eu/rea/pdf/sc2_info_week_on_27_29_june_2016/draft_infoday_agenda_2016.pdf the draft agenda of the Info day 28/06 morning

- All sessions will be web-streamed and recorded
- Presentations will be published after the event.

SC2 Info week calls 2017 at a glance:

http://ec.europa.eu/newsroom/horizon2020/document.cfm?doc_id=14719

Horizon 2020 Information Day: Climate Action, Environment, Resource Efficiency & Raw Materials 14 September 2016, Brussels (9 May 2016)

The European Commission is organising an Information Day to present the 2017 calls for proposals of Horizon 2020's Societal Challenge 5 "Climate Action, Environment, Resource Efficiency and Raw Materials".

Representatives of the research community, business, and public authorities are invited to join the event on Wednesday, 14 September 2016 in the European Commission's Charlemagne building.

Further information (registration from July): <https://ec.europa.eu/easme/en/horizon-2020-information-day-climate-action-environment-resource-efficiency-raw-materials>

European Innovation Partnerships (EIP)

De vorming van European Innovation Partnerships (EIP) is een nieuwe benadering binnen de Europa 2020 Strategie. Doel van EIP is de kloof te dichten tussen wetenschap en praktijk door:

- Kennisdoorstroming te bevorderen via meer praktijkgericht onderzoek (pilots, demo's)
- Input vanuit de praktijk te genereren voor de onderzoekagenda van H2020

Middelen voor EIP-agri komen uit twee bronnen:

- **H2020** (via projecten en netwerken)
- **Rural Development** (via Operational Groups)

EIP-AGRI Brochure on Thematic Networks under Horizon 2020

Bron: Website RVO

Horizon 2020 thematic networks work on a specific theme. They bring people from both science and practice together to create useful, practical outputs. Thematic networks are funded through Horizon 2020 which is the European Commission's main 2014-2020 funding program for research and innovation. Thematic networks have two main aims: collecting existing scientific knowledge and best practices which are close to being put into practice, but not yet sufficiently ready for farmers and foresters to implement; translating this knowledge into easily understandable end-user material such as short, informative recommendations and solutions ("practice abstracts"), leaflets, guidelines and audio-visual material (photos, video clips, etc.). This material should be made available beyond the lifespan of the project through the main existing dissemination channels which farmers often use, as well as through the EIP-AGRI website: <http://ec.europa.eu/eip/agriculture/>

Meer informatie over de thematische netwerken: https://ec.europa.eu/eip/agriculture/sites/agri-eip/files/eip-agri_brochure_thematic_networks_2016_en_web.pdf

OECD: CRP 'Co-operative Research Programme on Biological Resource Management for Sustainable Agricultural System'

Bron: Website RVO

CRP staat voor Co-operative Research Programme on Biological Resource Management for Sustainable Agricultural System. Dit programma van de OESO financiert landbouwkundig onderzoek en congressen.

Het hoofddoel van het CRP is het vergroten van wetenschappelijke kennis en het verstrekken van wetenschappelijke informatie om het duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen beter te integreren in toekomstig landbouw-, voedsel-, bosbouw- en visserijbeleid .

Onderzoeksthema's

De onderzoeksthema's van het CRP zijn:

- Beheersen van toekomstige natuurlijke hulpbronnen (*Managing Natural Capital for the Future*)
- Beheersing van risico's in een verbonden wereld (*Managing Risks in a Connected World*)
- Nieuwe technologieën en innovaties met invloed (*Transformational Technologies and Innovation*)

Welke activiteiten financiert CRP?

Het programma financiert 2 soorten activiteiten:

1. Onderzoeksbeurzen

Sponsoring van wetenschappers om onderzoeksprojecten uit te voeren in een ander land dat deelneemt aan het project met het oog op de versterking van de internationale uitwisseling van ideeën. Het programma betaalt de reis- en verblijfskosten.

De voorwaarden zijn dat de wetenschapper zijn/haar postdoctorale studie heeft afgerond, een vaste aanstelling heeft en woonachtig is in een deelnemend land

<http://www.oecd.org/tad/crp/CRP%20Member%20countries.pdf> en onderzoek uitvoert in een ander deelnemend land. De duur van de beurzen varieert van 6-26 weken en moet passen binnen een van de onderzoeksthema's. Bij de beoordeling van de beursvoorstellen is wetenschappelijke excellentie het belangrijkste criterium.

2. Congressen

Sponsoring of co-sponsoring van internationale congressen, workshops en symposia met als doel om beleidsmakers, het bedrijfsleven en de academische wereld op de hoogte te brengen van huidig en toekomstig onderzoek. De bijeenkomst moet plaatsvinden in een deelnemend land en moet passen binnen een van de onderzoeksthema's. Bij de beoordeling van voorstellen voor congressen is beleidsrelevantie het belangrijkste criterium.

Indieningstermijn

De deadline voor het indienen van een voorstel is zaterdag 10 september 2016.

Regels voor indienen:

Meer informatie over het programma en hoe u kunt indienen vindt u op de website van het CRP

<http://www.oecd.org/tad/crp/>

NATIONAAL

RVO projecten vindbaar op website

Bron: Website RVO

Op basis van het besluit van het ministerie van Economische Zaken worden diverse gegevens openbaar gemaakt over de door EZ tot en met mei 2016 verleende innovatiesubsidies.

In alle gevallen worden de volgende gegevens gepubliceerd: aanvrager/penvoerder, postcode van aanvrager/penvoerder, verleend bedrag in euro's, jaar van verlening én programma of regeling (beleidsinstrument op de rijksbegroting).

Daarnaast kunnen ook de volgende gegevens bekend worden gemaakt, indien de aanvrager daar toestemming voor heeft verleend: projecttitel, projectomschrijving, medeaanvragers/partner(s), projectvideo en projectdocumentatie.

Bekijk welke projecten een financiële of ondersteunende bijdrage van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) hebben gekregen <http://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/projecten>

U kunt een eigen projectoverzicht samenstellen door op subsidies en financiering, sector, jaar en/of land te verfijnen. U kunt ook een **zoekopdracht alleen in de topsectoren** uitvoeren. In het vrije zoekveld kunt u uw eigen zoekopdracht geven. De resultaten kunt u in 2 vormen bekijken: via de lijstweergave of de kaartweergave <http://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/projecten-gis>

Honoreringen Open Technologieprogramma

Bron: Website STW

Het bestuur **van STW honoreert zeven onderzoeksvorstellen** binnen het Open Technologieprogramma, **waarvan één project vanuit Wageningen UR.**

HR matching - molecular pathotyping of parasitic nematodes to maximize agronomic life span of non-hosts and host plant resistances (14708) Hoofdaanvrager: Dr.ir. J. Helder, Wageningen Universiteit & Research centrum.

Informatiebijeenkomsten Subsidieregeling Partners voor Water

Bron: Website RVO actueel nieuws

Half juli 2016 opent de subsidieregeling Partners voor Water (PvW). De regeling stimuleert de toepassing van Nederlandse vernieuwende watergerelateerde oplossingen in buitenlandse stedelijke delta's en hun toeleverende systemen. Hiermee vergroot de regeling de waterzekerheid en waterveiligheid, en de toegevoegde waarde van de Nederlandse watersector. Voor meer informatie over doel en thema's oproep PvW <http://www.rvo.nl/actueel/nieuws/subsidieregeling-partners-voor-water-half-juli-open>

Ter voorbereiding van uw projectplan organiseert de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) **2 informatiebijeenkomsten** over de subsidieregeling, een in Den Haag en Utrecht kijk hier voor meer informatie: <http://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/partners-voor-water-pvw>

De bijeenkomst in Den Haag vindt plaats op 7 juni 2016 en die in Utrecht op 9 juni 2016. Beide bijeenkomsten starten om 15.00 uur.

Aanmelden kan via: <https://www.rvo.nl/aanmeldformulier-informatiebijeenkomst-partners-voor-water-wssl>

Programma

- Introductie Interdepartementale Water Ambitie (IWA)
- Toelichting op het brede Partners voor Water Programma
- Inhoudelijke uitleg subsidieregeling
- Financieel-technische toelichting subsidieregeling

- Praktijkervaring deelnemer eerdere subsidieregeling
- Gelegenheid korte adviesgesprekken met adviseurs (vol is vol)

Afspraak met adviseur

Ook buiten deze informatiebijeenkomst om kunt u, vooruitlopend op publicatie van de definitieve regeling, uw projectidee bespreken met een van de projectadviseurs van RVO.nl. Het projectideeformulier vindt u als download onderaan deze pagina.

Partners voor Water 2016-2021

Het Partners voor Water 2016-2021 programma <http://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/partners-voor-water-pvw> is een van de uitvoeringsinstrumenten van de Internationale Water Ambitie (IWA) van de Rijksoverheid. RVO.nl en het Netherlands Water Partnership (NWP) voeren dit programma gezamenlijk uit in opdracht van de ministeries van Infrastructuur en Milieu, Economische Zaken en Buitenlandse Zaken.

Download het formulier hier:

http://www.rvo.nl/sites/default/files/2016/05/Projectideeformulier%202016_0.docx

Open Mind 2016

Bron: Website STW

Maatschappelijk betrokken onderzoekers zitten vaak vol originele ideeën om de wereld verder te helpen. Met het **financieringsprogramma Open Mind** biedt STW een laagdrempelige mogelijkheid om die ideeën daadwerkelijk te gaan uitvoeren.

Open Mind staat open voor **verrassende onderzoeksideeën** die kunnen leiden tot een duidelijke maatschappelijke toepassing. De nadruk ligt op **nieuwe ideeën** die nog niet eerder zijn uitgevoerd binnen de huidige onderzoeklijnen van de indieners.

Na een succesvolle start van Open Mind in 2015 organiseert STW nu een nieuwe ronde. Daarvoor roept STW wetenschappers op om *out of the box* te denken, en ideeën met maatschappelijke impact in te dienen. De vijf plannen die de beste beoordeling ontvangen, worden beloond met een jaar onderzoeksfinanciering van maximaal 50.000 euro. De winnaars worden bekendgemaakt op het STW-jaarcongres, dat plaatsvindt op 24 november 2016.

De deadline voor het indienen van projectvoorstellen is 1 september 2016, om 14.00 's middags. Het indienen van het voorstel (pdf-formaat, maximaal 2 pagina's) en een korte video is mogelijk via NWO's aanvraagstelsel ISAAC.

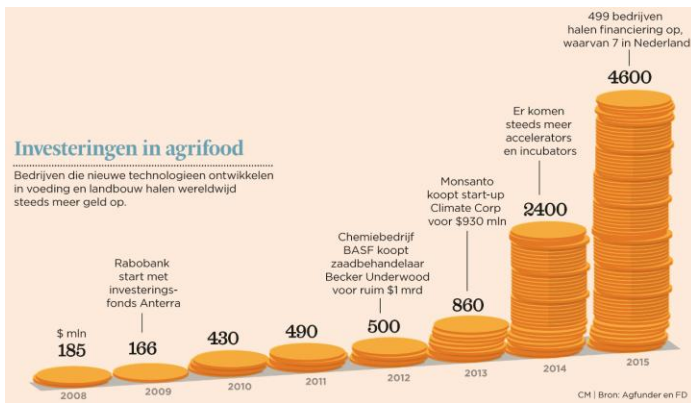
Benodigde documenten

- Call-tekst: <http://www.stw.nl/sites/stw.nl/files/Open-Mind-2016-Calltekst-v26mei2016.pdf>
- Format proposal: <http://www.stw.nl/sites/stw.nl/files/Open-Mind-2016-Template-for-Proposals.docx>

Investerings in 'groene' start-ups zijn booming: 'Het is wachten op de Tesla's van de agrifood'

Bron: Financieel dagblad 25 mei 2016

Van \$184,7 mln naar \$4,6 mrd. Het durfkapitaal dat investeerders in start-ups in de agrifood investeren, is de afgelopen acht jaar explosief gestegen. Tot nu toe gaat de investeringshousse aan Nederland voorbij. Als het gaat om voeding en landbouw klopt Nederland zichzelf maar al te graag op de borst. We zijn niet alleen de tweede exporteur ter wereld van landbouwproducten, maar ook het thuisland van de Wageningen Universiteit (WUR) en bedrijven als RijkZwaan, FrieslandCampina en Unilever.

Ondanks deze mooie uitgangspositie zijn slechts zeven van de 499 bedrijven die in 2015 kapitaal hebben opgehaald in Nederland te vinden, zo blijkt uit navraag bij investeerdersnetwerk Agfunder (2015). **Niet Nederland is de place to be**, maar de Verenigde Staten (303 bedrijven), India (64 bedrijven) en Canada (25 bedrijven).

Nieuw fonds voor agri-starters

Het ministerie van Economische Zaken stelt een nieuwe subsidiepot beschikbaar dat speciaal is gericht op starters in de agrifood-tech. In dit 'seed capital fonds' komt tot en met 2020 jaarlijks €6 mln van het departement. Staatssecretaris Martijn van Dam nodigt geïnteresseerde investeerders uit om daar nog eens €6 mln bij te leggen.

Investeerders kunnen op deze manier helpen om kennis van nieuwkomers om te zetten in toepasbare producten of diensten, aldus de bewindsman. De bijdrage van de overheid mag niet groter zijn dan het bedrag dat private investeerders in een project steken.

De betrokkenheid van de overheid maakt het voor durfinvesteerders aantrekkelijk. Vanaf het moment dat de investering rendement oplevert krijgt de particuliere geldverschaffer daarvan 80% uitgekeerd en het ministerie van Economische Zaken 20% totdat het ingelegde geld is terugverdiend. Daarna wordt de opbrengst gelijkmatig verdeeld.

Dat vernieuwende technologiebedrijven in de agrifood nodig zijn om maatschappelijke problemen op te lossen, daar lijkt iedereen het over eens te zijn. Denk alleen al aan de groeiende wereldbevolking, de uitputting van de grond of de enorme voedselverspilling.

Volgens investeerder Adam Anders, directeur van het gespecialiseerde investeringsfonds Anterra Capital uit Amsterdam, komen de baanbrekende oplossingen niet van de grote bedrijven in de agrifood, maar van buitenstaanders. Financiers zijn overtuigd: in maart haalde Anterra, dat tot 2013 onderdeel was van de Rabobank, \$125 mln op voor een nieuw fonds.

Waarom wilt u meer startups in de agrarische sector?

'De Nederlandse landbouw is een van de meest productieve in Europa. Maar weten we onze positie als koploper vast te houden? Ik zie wereldwijd heel veel dynamiek met nieuwe start-ups, nieuwe technologie, nieuwe ict. In Nederland zie je dat de innovatie vooral in de grote bedrijven plaatsvindt. In zaadveredeling behoren we bijvoorbeeld tot de absolute wereldtop. Maar ik geloof dat baanbrekende innovaties voor een groot deel van nieuwkomers komen. Die denken vaak buiten de gebaande paden. Voor je het weet hebben ze de wereld op zijn kop gezet.'

Zijn er dan zo weinig nieuwkomers in Nederland?

'Als je kijkt naar onze internationale positie zou je verwachten dat we veel meer tot stand brengen. Met de zogeheten seedfondsen van mijn departement zijn 240 start-ups gefinancierd waarvan slechts vijf uit het landbouwdomein. En StartupDelta heeft meer dan 1500 start-ups geïnventariseerd, maar niet meer dan 3,3% komt uit de topsector agrifood.'

Nederland is al de tweede exporteur van landbouwproducten ter wereld. Waarom wilt u dan toch meer startups?

'Om koploper te blijven moeten we het hardste blijven lopen. In de toekomst zullen we niet alleen een grote exporteur moeten zijn van voedselproducten, maar ook van kennis en technologie. Dat hoop ik te stimuleren. In één generatie wordt de wereldbevolking een kwart groter. Al die mensen moeten te eten hebben. En vanavond gaat al een op de tien burgers op de wereld naar bed met honger. Dus de wereld moet meer voedsel produceren. Maar dat legt tegelijk een enorme druk op de aarde dus we moeten op een duurzame manier produceren. Daar ligt de uitdaging. Die kunnen we alleen maar aan met innovatie.'

Gaat u met €6 mln publiek geld een verschil maken?

'We zoeken daarbij nog eens €6 mln van de private sector. Dat moet lukken omdat Nederland in deze sector razend interessant is voor investeerders. Met relatief weinig grond en een grote behoefte aan voedsel hebben we innovatie altijd hoog in het vaandel gehad. Voor de echte startfase heeft een nieuwkomer misschien een ton aan zaai kapitaal nodig om aanloopkosten te dekken. Dus met dit fonds kunnen we tientallen start-ups financieren.'

Conferentie 'Maatschappelijk Verantwoord Innoveren' 10 juni te Amsterdam

Bron: NWO

Graag vraag ik uw aandacht voor de conferentie 'Responsible Innovation. Societalchallengesolutions' op 10 juni 2016 te Amsterdam. De conferentie draait om de vraag hoe technologische innovaties op het gebied van onder meer energie, smart cities, voeding en gezondheidszorg maatschappelijk verantwoord vorm kunnen krijgen. Urgente vraagstukken daarbij zijn onder meer de inzet van Big Data en drones. De conferentie is een initiatief van het onderzoeksprogramma Maatschappelijk Verantwoord Innoveren van NWO (de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek). Het betreft een speciale Europese editie van deze jaarlijkse conferentie in verband met het Nederlandse EU-voorzitterschap; er zijn binnen- en buitenlandse sprekers. Programma en aanmelding: www.nwo.nl/mvi2016

Nationale informatie bijeenkomst Biobased Industries Joint Undertaking (BBI-JU)

Bron: RVO

Op woensdag 29 juni 2016 organiseert RVO.nl samen met het ministerie van Economische Zaken een nationale informatie bijeenkomst over de calls van 2016 van het Bio-Based Industries Joint Undertaking (BBI-JU).

Het BBI-JU is een publiek private samenwerking tussen de EU en het Bio-based Industries Consortium (BIC) onder Horizon 2020. Het BBI voert haar activiteiten uit vanuit de visie en strategie research en innovatie agenda (SIRA), opgezet door de industrie.

Naast informatie over de BBI-JU calls, willen wij graag van de gelegenheid gebruik maken om u ook een overzicht te geven van andere interessante programma's op het thema Biobased economy.

U bent vanaf 13.30 uur van harte welkom voor de inschrijving en de ontvangst met koffie en thee bij het ministerie van Economische zaken. Om 14.00 uur start het programma. Wij verzoeken u op tijd aanwezig te zijn. Vanaf 15:30 is er de mogelijkheid om een individueel adviesgesprek te hebben met een van de RVO adviseurs of u kunt dan aanschuiven bij de netwerkborrel.

Concept programma

Het concept programma geeft u een indruk van de inhoud van de infomiddag.

13:30 – 14:00 Inloop en registratie
14:00 – 14:15 Welkom (Ministerie van EZ)
14:15 – 14:35 Overzicht mogelijkheden Biobased binnen Europa
14:35 – 15:00 Calls 2016 – wat, voor wie en waarom
15:00 – 15:30 Ruimte voor pitch van project ideeën*
15:30 Netwerk borrel en mogelijkheid adviesgesprek met RVO adviseur over projectidee*

* U kunt zich hier vooraf voor aanmelden via het registratieformulier

Deelnemen

Wilt u deelnemen aan deze infomiddag? Meld u dan aan via het online registratieformulier:

<https://www.rvo.nl/aanmeldingsformulier-informatiebijeenkomst-biobased-industries-joint-undertaking-wssl>

Deadline voor aanmelding is **maandag 27 juni 2016 om 17:00 uur**. Deelname is gratis.

REGIONAAL

GS: € 15 miljoen voor proeftuinen duurzame landbouw Zuid-Holland

Bron: Website provincie Zuid-Holland <http://www.zuid-holland.nl/actueel/nieuws/@13542/gs-15-miljoen/>

Om de sprong naar een sterke, duurzame en toekomstbestendige grondgebonden landbouw en voedselketen te maken kiezen Gedeputeerde Staten (GS) voor een veranderaanpak met proeftuinen. De ambitie voor 2036 is via een vernieuwende aanpak gezond, duurzaam en betaalbaar eten voor iedereen. Dat staat in Ambitiedocument InnovatieAgenda Duurzame Landbouw. Voor de uitvoering van deze proeftuinen wordt voorgesteld € 15 miljoen beschikbaar te stellen, deels gefinancierd uit Europese subsidie voor plattelandontwikkeling.

Van boer tot bord

Provinciale Staten besluiten in juni 2016 over de Innovatieagenda Duurzame Landbouw. Gedeputeerde Han Weber: *"Door samen met koplopers in de landbouw- en voedselketen de provincie Zuid-Holland in te richten als een proeftuin voor duurzame landbouw, onderzoeken we nieuwe oplossingen voor de keten van boer tot bord. We willen een nieuwe koers voor een gezonde en duurzame toekomst voor de Zuid-Hollandse agrariërs. We doen dit samen met het Platform Duurzame Landbouw waar deze enthousiaste vernieuwers al in samenwerken."*

Een proeftuin is een zichtbare plek waar de koplopers met steun van de provincie nieuwe initiatieven ontwikkelen op het gebied van biodiversiteit, gesloten kringlopen en regionale voedselketens.

Positie landbouw

De landbouw in Zuid-Holland staat economisch en ecologisch onder druk en krijgt steeds meer te maken met kritiek vanuit de omgeving. Klimaat, luchtkwaliteit, biodiversiteit en een eerlijke boterham voor de boeren vragen om een andere aanpak. Een nieuwe koers is daarom nodig en de positie van de landbouw moet worden vernieuwd.

Ontstaan nieuwe activiteiten

In 2015 is de provincie gestart met de sprong naar duurzame landbouw. De afgelopen anderhalf jaar heeft de provincie met dwarskijkers, koplopers, frisdenkers en vernieuwers, ondernemers en boeren uit land- en tuinbouw, jonge sociale ondernemers, onderzoeks- en kennisinstellingen en maatschappelijk organisaties als onder meer de Natuur en milieufederatie en Slow Food, overlegd hoe we zorgen voor een gezonde en duurzame toekomst van de landbouw in het dichtbevolkte Zuid-Holland. In het Platform Duurzame Landbouw worden leerervaringen en inzichten gedeeld zodat cross-sectorale activiteiten ontstaan.

Landbouwbeleid

Naast de inzet op proeftuinen gaat de provincie ook met andere middelen verder om een duurzame bedrijfsvoering op het agrarisch bedrijf te bevorderen. Zo werkt ze aan behoud van weidegang en de versterking van agrarische structuren door subsidie te verlenen voor kavelruil. Via de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) wordt de uitstoot van ammoniak verminderd. Via het ruimtelijk beleid wordt een adequate bouwblok grootte die mogelijkheden voor verduurzaming biedt en voor ruimtelijke kwaliteit bevordert. En via het agrarisch natuurbeheer zet de provincie zich in voor biodiverse akkers en weilanden. Ook worden stappen gezet voor een effectieve versnelling van de bio-economie in Zuid-Holland. Met rijksoverheid, waterschappen en andere partijen zoekt de provincie naar integrale oplossingen voor bodemdaling, watervoorziening en verzilting.

Meer informatie: <http://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/landschap/agrarisch-landschap/proeftuinen-duurzame/>

Pact van Amsterdam: volgende stap voor Urban Agenda

Bron: Neth-ER Nieuwsbrief week 22 | 2016

Het ontwikkelen en uitwisselen van kennis is een van drie pijlers van de *Urban Agenda for Europe*. Dit werd vastgelegd in het Pact van Amsterdam over de *Urban Agenda*, dat op 30 mei ondertekend werd door de Europese ministers verantwoordelijk voor stedelijke ontwikkeling. De *Urban Agenda* moet er volgens het Pact voor zorgen dat wetgeving, financiering en beleid aansluit bij de realiteit van stedelijke gebieden.

Meer kennis, meer uitwisseling

De *Urban Agenda* <http://urbanagenda.nl/> moet bijdragen aan het vergroten van de kennis over de positie van de steden in Europa, met inbegrip van aandacht voor de implicaties van EU-beleid op het niveau van de stedelijke gebieden. Ook zou de agenda het delen van kennis en best practices moeten faciliteren. Dit is een van de afspraken in het Pact van Amsterdam <http://urbanagenda.nl/wp-content/uploads/2016/05/pact-of-amsterdam-v5-lp-11.pdf>, dat werd ondertekend door de Europese ministers verantwoordelijk voor stedelijke ontwikkeling. De ministers stellen dat betrouwbare informatie belangrijk is om de diversiteit van structuren en taken van stedelijke autoriteiten inzichtelijk te maken. De betrouwbaarheid van informatie is ook van belang bij beleidsvorming en het zoeken naar oplossingen voor stedelijke vraagstukken. De ministers nodigen Europese kennisinstellingen uit om een adviserende rol zouden kunnen spelen bij het implementeren van de *Urban Agenda*.

Passende wetgeving en financiering

Het uitgangspunt van de *Urban Agenda* is dat bestaand en toekomstig beleid, wetgeving en financiering binnen de Europese Unie ook geschikt moet zijn voor verstedelijkte gebieden. Dit zou gerealiseerd moeten worden **door drie pijlers van het Pact van Amsterdam**. De een van de pijlers is de bovengenoemde **inzet op kennisontwikkeling- en deling**. De andere twee pijlers zijn het **vormgeven van wetgeving** en het **ontwikkelen van financieringsmogelijkheden**, onder andere uit de Europese structuurfondsen, die aansluiten bij de stedelijke realiteit.

Urban Agenda

Het Pact van Amsterdam werd getekend tijdens een informele conferentie van de Europese ministers verantwoordelijk voor stedelijke ontwikkeling in het kader van het Nederlands voorzitterschap. Het is de bedoeling dat de Raad van Algemene Zaken op 24 juni 2016 instemt met de afspraken en aanbevelingen in het Pact. Het Pact is een vervolg op de Verklaring van Riga uit 2015 <http://www.neth-er.eu/nl/nieuws/Raad-zet-nieuwe-stap-naar-Europese-stedelijke-agenda>. Met deze twee verklaringen onderstrepen de lidstaten het belang van de *Urban Agenda*. De Commissie doet dat ook, onder meer via de *Urban Innovation Actions* <http://www.uia-initiative.eu/>, waarop steden jaarlijks kunnen inschrijven. Ook het Parlement heeft haar steun <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2015-0307+0+DOC+XML+V0//EN> uitgesproken voor een Europese Urban Agenda. De agenda wordt niet geleid door de Europese Commissie noch door de lidstaten, maar is een bottom-up aanpak door steden, lidstaten, de Europese Commissie en andere relevante stakeholders.

Meer informatie

Publicatie Nederlands voorzitterschap <http://urbanagenda.nl/wp-content/uploads/2016/05/pact-of-amsterdam-v5-lp-11.pdf>: *Pact of Amsterdam*

Persbericht Nederlands voorzitterschap <http://urbanagenda.nl/cities-get-more-influence-in-eu-policies-through-urban-agenda-for-the-eu/>: *Cities get more influence in EU policies through Urban Agenda for the EU*

Website Urban Agenda <http://urbanagenda.nl/>: *Urban Agenda*

7th European Summit of Regions and Cities, Bratislava, Slovakia, 8-9 July 2016

We have the pleasure to invite you to participate in the 7th European Summit of Regions and Cities, which is to be held on 8-9 July 2016 in Bratislava, Slovakia.

The Summit is being organised by the European Committee of the Regions and co-hosted by the Bratislava Self-Governing Region and the City of Bratislava. It is an official event of the Slovak Presidency of the Council of the European Union. Under the title "Invest and Connect", high level EU leaders from all levels of government will join representatives from the private and public sectors to debate how to deliver sustainable growth by strengthening connections between Europe's people, places, ideas and resources.

The Summit aims to identify obstacles and find solutions to investment with the overarching goal of building on the entrepreneurial spirit in Europe's cities and regions. Mayors, Presidents and other local leaders are politically motivated to achieving this objective which is one of their top priorities. More than 700 participants will gather for the Summit and for several side events and exhibitions. For further information and up-dates about the summit, please visit regularly its website: [cor.europa.eu/BratislavaSummit](http://www.cor.europa.eu/BratislavaSummit)
<http://www.cor.europa.eu/BratislavaSummit>

If you would like to participate, please fill-in the on-line registration form <https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/CoRBratislavaSummit2016>. Please note that no transport or accommodation costs are covered.

Dutch Agri Food Week van 12 tot 25 oktober 2016

Bron: Nieuwsbrief Topsector AgriFoodnr 31 en <http://dutchagrifoodweek.nl/>

Van 12 tot 25 oktober 2016 vindt voor de tweede keer Dutch Agri Food Week plaats. Een open podium waar voedsel, voedselproductie en voedselinnovatie centraal staan met als motto 'Good Food Better World'. Om innovatie te bevorderen, kennis te delen en vooral ook te genieten van lekker en gezond voedsel. Dutch Agri Food Week is een initiatief van de Topsector Agri & Food met Food Valley NL en Agrifood- en **Tuinbouwregio's, Greenport Westland – Oostland** en Brightlands Greenport Venlo. Dutch Agri Food Week bestaat door samenwerking en heeft de ambitie uit te groeien tot het nationale podium voor de agrifoodsector.

Dutch Agri Food Week <http://dutchagrifoodweek.nl/> is een jaarlijks terugkerend event dat in oktober **rondom Wereldvoedseldag** plaatsvindt. Tijdens Dutch Agri Food Week laten boeren en tuinders, ondernemers uit toeleverende – en verwerkende industrie, retail, overheid en wetenschappers door heel Nederland zien hoe zij werken aan lekker, veilig en gezond voedsel en wat er in de totale keten van grond tot mond nodig is om dat voor elkaar te krijgen. Door letterlijk hun deuren open te zetten en helder te zijn wil de sector het contact met de samenleving versterken. Dutch Agri Food Week is bedoeld voor iedereen met belangstelling voor voedsel en voedselinnovaties, voor zowel de professional als de consument.

Klik hier voor de het bidbook <http://dutchagrifoodweek.nl/wp-content/uploads/2016/03/20160307-DAFW-web.pdf> waarin de mogelijkheden voor deelname zijn beschreven.

Rode draad Dutch Agri Food Week 2016 '**voedsel en gezondheid**'

Het motto van Dutch Agri Food week is 'Good Food Better World'. Alle innovaties hebben als doel lekker, gezond en veilig voedsel op een goede manier geproduceerd, met respect voor milieu en dierenwelzijn, zuinig met grondstoffen, intelligent door gebruik van technologie en helder over de manier van productie. Hiermee werken we aan een veerkrachtige wereld, met gezonde mensen, waarbij er voldoende voedsel is voor iedereen. In 2016 zal binnen het motto 'Good Food Better World', voedsel en gezondheid een rode draad vormen door het hele programma. Via congressen, events, innovation tours voor bedrijven, workshops en festivals zullen de gangbare praktijk en innovaties op het gebied van gezond voedsel worden getoond en besproken: een gezonde productie van voedsel en eten geproduceerd met minder zout en

minder vet; het toevoegen van vitamines en mineralen om gezond ouder worden en alternatieven als groentefriet en vezelburgers en 'voeding op maat' voor iedereen individueel. Van wetenschappelijk onderzoek en verwerking, ondernemerschap en eindproduct tot onderwijs voor kinderen.

Klik hier voor het voorlopige programma <http://dutchagrifoodweek.nl/programma/>

Ondernemers aan de slag met innovaties dankzij Europese bijdrage (19 mei 2016)

Bron: Website Operationeel Programma oost-Nederland OP-OOST

Negen bedrijven in Overijssel en Gelderland gaan van start met projecten waarbij nieuwe producten voor de markt worden ontwikkeld. Dit doen zij door ieders expertise in te brengen en slim samen te werken.

Omdat dit goed is voor de economie en werkgelegenheid in Oost Nederland ontvangen zij hiervoor samen ruim 800.000 euro subsidie. Met de ruim anderhalf miljoen euro aan eigen bijdragen van de ondernemers is dit een totale investering van 2,4 miljoen in de economie in Oost-Nederland.

Afbreekbare kweekpot

Dit project ontvangt een subsidiebedrag van € 244.110. De totale kosten bedragen € 697.459.

Desinfectie met gas

Het project ontvangt een subsidie van € 128.500. De totale kosten zijn: € 367.143.

OP-Oost 2014-2020

Het Europese subsidieprogramma OP-Oost 2014-2020 ondersteunt projecten op het gebied van innovatie en koolstofarme economie. Het MKB is hierbij een belangrijke doelgroep. Ook in 2016 kan hiervoor subsidie aangevraagd worden